

# Innspillsrunde 1 Sosiologi og sosialantropologi

**Status**

Innsendt til Utdanningsdirektoratet

Innsendt og bekreftet av instansen via e-post

**Innsendt av**

Irene Trysnes

**Innsendt dato**

27. november 2019

**På vegne av**

Universitetet i Agder

**Målgruppe**

Universitet / Høgskole (Offentlig)

**Stilling**

Førsteamanuensis, leder for forskningsgruppen i  
samfunnsfagdidaktikk og utdanningsforskning

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte universitet / høgskole.

# Om faget

## Fagets relevans og sentrale verdier

Sosiologi og sosialantropologi er sentralt for å gi elevene en samfunnsvitenskapelig forståelse av det moderne samfunnet og samfunnsutviklingen. Gjennom faget vil elevene utvikle forståelse for betydningen av sosiale og kulturelle prosesser for individet og for samfunnet. Faget skal skape forståelse for ulike levemåter og perspektiver, og slik utvikle demokratisk medborgerskap i det mangfoldige samfunnet. Faget skal legge til rette for aktiv samfunns- og yrkesdeltagelse i en tid preget av mangfold, globalisering og raske teknologiske endringer.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnlaget for opplæringen. Sosiologi og sosialantropologi skal forberede elevene på å bli ansvarlige samfunnsborgere gjennom utvikling av egen identitet, demokratiske verdier og kulturforståelse i en tid der verden knyttes tettere sammen, og der befolkningen er mer sammensatt enn noen gang. Sosiologi og sosialantropologi skal stimulere til aktiv medvirkning i inkluderende, likeverdige og mangfoldige fellesskap. Faget skal bidra til at elevene tenker vitenskapelig, kunnskapsbasert og kritisk i møte med spørsmål som berører individ og samfunn.

## Kjerneelementer

### Kulturforståelse og interkulturell kompetanse

Kjerneelementet kulturforståelse og interkulturell kompetanse skal gi elevene kompetanse om likheter og forskjeller innad og mellom kulturer. Kulturforståelse og interkulturell kompetanse gir kunnskap om ulike kulturer og bidrar til forståelse for menneskers adferd og identitetsdanning. Kjerneelementet handler om å sammenligne kulturer og analysere hvordan kulturer både er stabile og i endring i en kompleks verden. Det innebærer å vurdere muligheter og utfordringer som ligger i kulturelt mangfold. Kjerneelementet er sentralt for å bevisstgjøre elevene om at både minoritets- og majoritetsperspektiver danner grunnlaget for et velfungerende flerkulturelt og demokratisk samfunn.

### Sosiale strukturer, sosiale aktører og sosial handling

Kjerneelementet sosiale strukturer, sosiale aktører og sosial handling skal gi elevene kompetanse om forskjellige måter å organisere små og store fellesskap i ulike samfunn og kulturer. Kjerneelementet handler om sosial ulikhet, fordeling, arbeidsdeling og makt nasjonalt og internasjonalt. Ny kunnskap og moderne teknologi endrer levesett, forskyver makt og skaper nye måter å samhandle på. Ved å anvende samfunnsvitenskapelig teori gir kjerneelementet grunnlag for å forstå og drøfte samfunnsutviklingen.

### Sosialisering og medborgerskap

Kjerneelementet sosialisering og medborgerskap handler om at vi mennesker søker tilhørighet i små og store fellesskap, og hvordan vi påvirkes og påvirker gjennom sosialt samspill og kommunikasjon. De sosiale og teknologiske omgivelsene endres stadig og kjerneelementet skal gi grunnlag for analyser av hvordan ulike aktører påvirker individ og samfunn. Gjennom kjerneelementet vil elevene utvikle forståelse for hvordan elevene selv kan være bevisste og kritiske aktører i eget liv og i samfunnsutviklingen. Kjerneelementet sosialisering og medborgerskap skal gi forståelse for sosiale prosesser som kan medføre sosiale avvik, marginalisering og utenforskap.

### Samfunnsvitenskapelig metode og kildebruk

Kjerneelementet samfunnsvitenskapelig metode og kildebruk skal gi elevene kompetanse i samfunnsvitenskapelig forskning. Kjerneelementet handler om hvordan sosiologer og sosialantropologer innhenter kunnskap om samfunnet. Det innebærer praktisk og teoretisk kunnskap om metoder, analyseverktøy og teorier. Etske hensyn og kritisk kildebruk er en sentral del av kjerneelementet.

## Tverrfaglige temaer

### Folkehelse og livsmestring

I sosiologi og sosialantropologi handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om sammenhenger mellom identitetsdannelse, sosialt samspill og kommunikasjon. Faget skal bidra til å gjøre elevene reflekterte og bevisste på at de kan medvirke til og påvirke samfunnet de er en del av.

### Demokrati og medborgerskap

I sosiologi og sosialantropologi handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om demokratiske verdier og demokratiske spilleregler i samfunnet. Demokrati og medborgerskap i sosiologi og sosialantropologi handler om å skape tillit og å delta i demokratiske prosesser i et mangfoldig samfunn. Faget sosiologi og sosialantropologi øker bevisstheten om hvilke mekanismer som fører til konflikt og samhandling, og hvordan man kan medvirke til medborgerskap og motvirke utenforskap.

### Bærekraftig utvikling

I sosiologi og sosialantropologi handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å gjøre elevene bevisste på at sosiale handlinger har innvirkning på omgivelsene nå og i fremtid. Faget skal bidra til å tydeliggjøre sammenhenger mellom sosiale, økonomiske og miljømessige risikofaktorer, samt muligheter for å redusere skadevirkninger eller hindre en utvikling som ikke er bærekraftig.

## Grunnleggende ferdigheter

Kommer i neste innspillsrunde

## Kompetansemål og vurdering

Kommer i neste innspillsrunde

## Vurderingsordning

Kommer i neste innspillsrunde

**1. Det første avsnittet i teksten om fagets relevans og sentrale verdier skal beskrive hvordan faget er relevant for elevene, for samfunnet og for arbeidslivet. Synes du at beskrivelsen av fagets relevans dekker dette? Hvis ikke, har du konkrete forslag til endringer?**

✓ Ja

*Ingen kommentar fra instansen*

**2. Det andre avsnittet i teksten om fagets relevans og sentrale verdier skal beskrive hvordan verdigrunnlaget fra overordnet del er synliggjort i faget. Synes du at beskrivelsen av verdier og prinsipper er relevant for kompetansen i faget? Hvis ikke, har du konkrete forslag til endringer?**

✓ Ja

*Ingen kommentar fra instansen*

**3. Kjerneelementene skal prioritere det mest sentrale faglige innholdet i faget. Kjerneelementene kan være sentrale begrep, metoder, uttrykksformer, tenkemåter eller kunnskapsområder. Synes du at forslagene til kjerneelementer representerer det mest sentrale for innholdet i faget? Hvis ikke, har du konkrete forslag til endringer?**

✗ Nei

Kommentar

Vi vil foreslå at kulturperspektivet intergreres tydeligere i de ulike kjerneelementene og ikke blir et eget punkt. Forslag til endring: 1. Kulturforståelse og medborgerskap 2. Sosialisering og interkulturell kompetanse

Samfunnsvitenskapelig metode: Begrepet "innhente" bygger på en positivistisk forståelse av kunnskap. Foreslår at det erstattes med "studerer". Siste setning: bør legge til kritisk refleksjon over metoder her.

**4. Vi har tre tverrfaglige temaer i overordnet del av læreplanverket, folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling. De tverrfaglige temaene skal inkluderes i faget der de er en sentral del av det faglige innholdet. Synes du at utvalget av og beskrivelsen av de tverrfaglige temaene utgjør en sentral del av kompetansen i faget? Hvis ikke, har du konkrete forslag til endringer?**

✓ Ja

*Ingen kommentar fra instansen*

**5. Ett av målene med de nye læreplanene er at de skal være framtidsrettet. Synes du at utkastet til Om faget er tilstrekkelig framtidsrettet? Hvis ikke, har du konkrete forslag til endringer?**

✓ Ja

*Ingen kommentar fra instansen*

**6. Har du andre kommentarer til utkastet?**

*Ikke svart*